Lietas arhīva Nr. A42-00488-18/21
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0412.A420255217.1.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2018.gada 12.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Petrovska,

piedaloties pieteicējam /pers. A/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas pilnvarotajai pārstāvei Jogitai Biseniecei,

atklātā tiesas sēdē videokonferences režīmā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās ar 2017.gada 5.februārā iesniegumu Valsts policijā, sūdzoties par uzturēšanās apstākļiem Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Madonas iecirkņa (turpmāk – Madonas policijas iecirknis) īslaicīgās aizturēšanas vietā laika periodā no 2016.gada 17.februāra līdz 25.februārim un no 2016.gada 6.aprīļa līdz 14.aprīlim. Iesniegumā norādīts, ka pieteicējam netika nodrošināti normatīvajos aktos paredzētie sadzīves apstākļi, tostarp, gultas veļa; netika atļauts ienest kamerā ārsta izrakstītos medikamentus; kamerā tika veikta videonovērošana.
Iesniegumā lūgts atlīdzināt pieteicējam radīto morālo un personisko kaitējumu 7000 *euro* apmērā.

[2] Ar Valsts policijas priekšnieka 2017.gada 13.aprīļa lēmumu Nr.102, nekonstatējot prettiesisku Madonas policijas iecirkņa faktisko rīcību, atteikts atzīt pieteicēja tiesības uz morālā un personiskā kaitējuma 7000 *euro* atlīdzinājumu.

[3] Uzskatot Valsts policijas lēmumu par nepamatotu, pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.
Pieteikumā norādīts, ka Madonas policijas iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietā netika nodrošināti atbilstoši uzturēšanās apstākļi: 1) kamerā pastāvīgi atradās videonovērošanas kamera; 2) netika nodrošināta gultas veļa, netīri spilveni, sega un matrači; 3) silts ēdiens tikai pusdienās; 4) tā kā pieteicējs pārvietojas tikai ar kruķu palīdzību, nevarēja apmeklēt tualeti, jo nevarēja pietupties; 5) netika atļauts ienest kamerā ārsta izrakstītos medikamentus, lai gan pieteicējs ir cukura diabēta slimnieks.
Pieteicējam nācās ciest no atbildīgo amatpersonu bezdarbības radītajām sekām. Attiecībā pret pieteicēju ir pieļauts būtisks cilvēktiesību pārkāpums. Iestādes lēmumā norādītie argumenti nav pamatoti. Pieteicējs par savām ciešanām vēlas saņemt morālo kompensāciju 7000 *euro* apmērā.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2017.gada 10.augustā saņemtajā rakstveida paskaidrojumā Valsts policija pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata.
Tiesas sēdē Valsts policijas pilnvarotā pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

**Motīvu daļa**

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus un izvērtējot tos kopsakarā ar lietas materiāliem un lietā esošajiem pierādījumiem, secina, ka pieteikums ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[7] No pieteikuma un pieteicēja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secina, ka pieteicēja ieskatā laika periodos, kad pieteicējs atradās Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā, attiecībā pret viņu pieļauti turpmāk norādītie sadzīves apstākļu pārkāpumi:
1) kamerā tika veikta nepārtraukta videonovērošana, tostarp arī pavērsta uz labierīcību pusi;
2) kameras sanitārajā mezglā nav klozetpods, bet ir tikai stāvpods;
3) ievietojot pieteicēju kamerā, tika atsavināti medikamenti, kaut gan pieteicējs ir cukura diabēta slimnieks un viņam bija ārsta izziņa, ka medikamentus pieteicējs drīkst glabāt pie sevis;
4) netika nodrošināta diēta, atbilstoši cukura diabēta slimnieka vajadzībām;
5) silts ēdiens tika pasniegts tikai vienu reizi dienā;
6) pieteicējam netika izsniegta gultas veļa, bet matracis, sega un spilvens bija sliktā stāvoklī un slikti smakoja;
7) ūdens tika dots tikai vienu reizi dienā.
Vienlaikus tiesas sēdē pieteicējs arī norādīja, ka viņu ir aizskārusi pārsūdzētajā lēmumā ietvertā norāde, ka pieteicējs apcietināts par Krimināllikuma 117.panta desmitajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.
Par minēto pārkāpumu attiecībā pret pieteicēju pieļaušanu pieteicējs lūdz atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu 7000 *euro* apmērā.
Savukārt Valsts policija pārsūdzētajā lēmumā nekonstatēja prettiesisku Madonas policijas iecirkņa faktisko rīcību, līdz ar to arī atteica pieteicēja prasītā morālā kaitējuma atlīdzināšanu.
Tādējādi tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai Valsts policija pamatoti atteikusies konstatēt Madonas policijas iecirkņa faktiskās rīcības prettiesiskumu, un līdz ar to, vai pamatoti noraidīja pieteicēja prasītā morālā un personiskā kaitējumu atlīdzinājumu 7000 *euro*.

[8] No Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietas Aizturēto, apcietināto un notiesāto personu reģistrācijas žurnāla Nr.3/9 konstatējams, ka pieteicējs Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā Nr.7 atradies laika posmā no 2016.gada 17.februāra plkst. 23.35 līdz 2016.gada 25.februārim plkst.7.30 un kamerā Nr.2 tika ievietots 2016.gada 6.aprīlī plkst.23.45, bet 2016.gada 7.aprīlī tika pārvietots uz kameru Nr.2, kur atradās līdz 2016.gada 14.aprīlim plkst.8.00 (*lietas 68.-77.lapa*).
Tādējādi tiesa secina, ka pieteicējs Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā laika periodā no 2016.gada 17.februāra līdz 2016.gada 25.februārim faktiski uzturējies 7 dienas un 8 naktis, bet laika periodā no 2016.gada 6.aprīļa līdz 2016.gada 14.aprīlim faktiski uzturējies 7 dienas un 8 naktis.

[9] No Sodu reģistra datiem tiesa konstatē, ka šā sprieduma 8.punktā minētajos laika posmos pieteicējs ir bijis aizdomās turētā statusā krimināllietā Nr.11210030713, kuram piemērots drošības līdzeklis apcietinājums un pirms lietā izvērtējamā perioda pieteicējs ir bijis ievietots Rīgas centrālcietumā.
Pieteicējs norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā nekorekti norādīts, ka pieteicējs apcietināts par Krimināllikuma 117.panta desmitajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Pieteicējs par aizvainojošu uzskata faktu, ka Valsts policijas pārsūdzētajā lēmumā nav norādījusi, ka pieteicēja apcietināts uz *aizdomu pamata* par Krimināllikuma 117.panta desmitajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.
Tiesa atzīst, ka atbilstoši Krimināllikumā nostiprinātajai nevainīguma prezumpcijai nevienu nevar atzīt par vainīgu nozieguma izdarīšanā un sodīt, kamēr viņa vaina nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā un atzīta ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu.

Tomēr, pārbaudot pārsūdzēto lēmumu, tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts, ka pieteicējs būtu vainojams konkrētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, turklāt Kriminālprocesa likums paredz aizdomās turamai personai piemērot drošības līdzekli apcietinājumu, kas ir smagākais no drošības līdzekļa veidiem. Tas ir piemērojams tikai gadījumos, kad ir pamatotas aizdomas par personas vainu, un to piemēro tikai tiesa. Savukārt personām, kuras nav izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, vai arī nav aizturētas uz aizdomu pamata par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, Krimināllikums neparedz piemērot drošības līdzekli apcietinājumu. Proti, atbilstoši Krimināllikuma 241. un 271.panta apcietinājums ir pirmstiesas procesā piemērojamais drošības līdzeklis, kas tiek piemērots aizdomās turētajam vai apsūdzētajam pirms galīgā nolēmuma spēkā stāšanās konkrētajā kriminālprocesā.

Tādējādi tiesa noraida minēto pieteicēja argumentu kā nepamatotu.

[10] Personu turēšanas kārtība īslaicīgās aizturēšanas vietā, kas ir speciāli aprīkotas policijas telpas, ir noteikta Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā.

Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 1.panta otrā daļa, redakcijā, kas bija spēkā pirmajā lietā aplūkojamajā periodā (no 2016.gada 17.februārā līdz 14.aprīlim) noteica, ka, ievērojot šajā likumā noteikto kārtību un citos likumos noteiktos ierobežojumus, īslaicīgās aizturēšanas vietā, ja nepieciešams, var ievietot administratīvi aizturētās un arestētās personas, kā arī apcietinātās un notiesātās personas – procesuālo darbību veikšanai.

Savukārt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 4.panta trešā daļa noteic, ka pēc procesa virzītāja pieprasījuma apcietināto var ievietot speciāli aprīkotās policijas telpās (turpmāk – īslaicīgās aizturēšanas vieta) uz laiku, kas nepieciešams procesuālo darbību veikšanai un tiesas procesiem. Tur apcietinātajiem nodrošināmi īslaicīgās aizturēšanas vietas sadzīves apstākļi un uz viņiem attiecināmi īslaicīgās aizturēšanas vietas iekšējās kārtības noteikumi.

No minētā izriet, ka, atrodoties Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā Nr.7 laika posmā no 2016.gada 17.februāra plkst. 23.35 līdz 2016.gada 25.februārim plkst.7.30 un kamerā Nr.5 no 2016.gada 6.aprīļa plkst.23.45, un kamerā Nr.2 no 2016.gada 7.aprīļa līdz 2016.gada 14.aprīlim plkst.8.00, pieteicējam bija jābūt nodrošinātiem Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā noteiktajiem sadzīves apstākļiem.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka, izvērtējot pieteicēja argumentus par sadzīves apstākļu nodrošinājumu īslaicīgās aizturēšanas vietā, ir ņemamas vērā Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikuma Rec(2006)2 dalībvalstīm par Eiropas cietumu noteikumiem (turpmāk – Eiropas cietumu noteikumi) normu noteiktās prasības.

Eiropas cietumu noteikumi ir Eiropas Padomes Ministru komitejas rekomendācijas Eiropas Padomes dalībvalstīm attiecībā uz apstākļiem, kādi ir jānodrošina ieslodzījuma vietās, ieviešot tiesisko regulējumu un īstenojot to praksē.

Lai arī šīs rekomendācijas nav juridiski saistošas, tās atspoguļo Eiropas Padomes dalībvalstu kopējo nostāju jautājumā par ieslodzījuma vietā nodrošināmajiem apstākļiem un var tikt izmantotas kā vadlīnijas, konkretizējot Konvencijas 3.pantā ietvertās ģenerālklauzulas „spīdzināšana" un „cietsirdīga vai pazemojoša attieksme vai sods". Tieši šādā izpratnē Eiropas cietumu noteikumus piemēro Eiropas Cilvēktiesību tiesa, caur Eiropas cietumu noteikumu prizmu noskaidrojot Konvencijas 3.panta saturu attiecībā uz apstākļiem ieslodzījuma vietā (sk. *Augstākās tiesas 2016.gada 30.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-311/2016 6.punktu*).

Saskaņā ar Eiropas cietuma noteikumu 10.1. un 10.3.punktu Eiropas cietuma noteikumu normas ir attiecināmas arī uz apcietinātajām vai notiesātajām personām, kuras ir ievietotas īslaicīgās aizturēšanas vietās.

[11] Tā kā pieteicējs sūdzas par sadzīves apstākļiem īslaicīgās aizturēšanas vietā, tad jautājums par sadzīves apstākļu nodrošinājumu ieslodzījuma vietā ir vērtējams Latvijas Republikas Satversmes 95.panta kontekstā.

Latvijas Republikas Satversmes 95.pantā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu un ka spīdzināšana, citāda cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta.

Spīdzināšanas, cietsirdīgas un cieņu pazemojošas attieksmes aizliegums ietverts arī Eiropas Cilvēkatiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Eiropas Cilvēktiesību konvencija) 3.pantā.

Ieslodzījumā esošajām personām jābūt nodrošinātam noteiktam cilvēktiesību minimumam, kas personai nevar tikt atņemts, lai nepārkāptu personas tiesības uz cilvēcīgu izturēšanos attiecībā pret to (sk. *Augstākās tiesas 2006.gada 15.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-348/2006 11.punktu, 2007.gada 14.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-186/2007 7.punktu, 2007.gada 15.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-404/2007 11.punktu, 2009.gada 23.janvāra lēmuma lietā Nr.181/2009 9.punktu*).

Valstij ir jānodrošina, ka persona tiek ieslodzīta tādos apstākļos, kas ir savienojami ar cieņu pret viņa godu, ka veids un metode, kādā tiek īstenots piemērotais līdzeklis, nepakļauj viņu tādām ciešanām vai grūtībām, kas pārsniedz nenovēršamas ciešanas, kas ir raksturīgas ieslodzījumam, un ka, ņemot vērā praktiskās ieslodzījuma prasības, viņa veselība un labklājība ir adekvāti sargāta (sk., piemēram, *2014.gada 13.novembra sprieduma lietā „Bahna pret Rumāniju" 43.punktu, 2001.gada 24.jūlija sprieduma lietā „Valašinas pret Lietuvu" 102.punktu*).

Lai atbilstu 3.pantam, apiešanās raksturam ir jāsasniedz minimālais bardzības līmenis, kura novērtēšana ir relatīva pēc būtības. Tā ir atkarīga no lietas faktu kopuma un jo īpaši no apiešanās rakstura un konteksta, tās izpildes elementiem, ilguma, tās izraisītajām fiziskajām vai psihiskajām sekām, kā arī dažkārt no cietušā dzimuma, vecuma un veselības stāvokļa (sk., piemēram, *2012.gada 17.janvāra sprieduma lietā „Stanev pret Bulgāriju" 202.punktu, 2006.gada 4.maija sprieduma lietā „Kadiķis pret Latviju" 45.punktu*).

Eiropas Cilvēktiesību tiesas veiktā Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.panta interpretācija pastāvīgi tiek izmantota arī Latvijas administratīvo tiesu praksē un uzskatīta par saskanīgu ar Latvijas Republikas Satversmes 95.panta saturu (sk., piemēram, *Augstākās tiesas 2012.gada 22.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-219/2012, 2013.gada 5.septembra spriedumu lietā Nr.SKA-436/2013*).

[12] Pieteicējs norādījis, ka kamerā tika veikta nepārtraukta videonovērošana, tostarp arī pavērsta uz labierīcību pusi, tādējādi nenodrošinot personas tiesības uz privātumu.

Izvērtējot lietas apstākļus, tiesa konstatē un lietā par to nav strīda, ka Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā tiek veikta videonovērošana (*lietas 49.-50.lapa*).

Videonovērošanas veikšana ieslodzījuma vietu vai īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā ir vērtējama ieslodzīto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā.

Personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ir cilvēka pamattiesības, kas ir nostiprinātas Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pantā.

Latvijas Republikas Satversmes tiesa ir norādījusi, ka notiesātās personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību neapšaubāmi atšķiras no brīvībā esošo personu tiesībām uz privāto dzīvi, jo notiesātas personas privātās dzīves daļa – tiesības dzīvot pēc sava prāta un saskaņā ar savām vēlmēm – tiek ierobežota sabiedrības likumīgo interešu aizsardzības labad (sk. *Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2009.gada 7.oktobra sprieduma lietā Nr.2009-05-01 14.punktu un 2009.gada 18.decembra sprieduma lietā Nr.2009-10-01 14.punktu*).

Taču pasākumi, kas saistīti ar notiesātā pamattiesību ierobežojumiem, nedrīkst būt lielāki, nekā nepieciešams piespriestā soda veida un rakstura, kā arī soda izpildes režīma dēļ, un tie pieļaujami tikai tādā apmērā, kāds nepieciešams leģitīmā mērķa sasniegšanai (sk. *Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2002. gada 22. oktobra sprieduma lietā Nr.2002- 04-03 secinājumu daļas 7.punktu un 2006.gada 6.februāra sprieduma lietā Nr.2005-17-01 6. punktu*).

Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka nepārtraukta 24 stundu diennakts videonovērošana, lai arī klasificējama kā uzbāzīga, ir pieļaujama attiecībā pret personām, kurām, izvērtējot katras personas individuālo gadījumu, ir pamats noteikt īpaši bīstamas personas statusu un attiecīgi ir pamats piemērot speciālus drošības līdzekļus.

Vienlaikus Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzinusi, ka tad, ja speciālā drošības līdzekļa piemērošanai nav adekvāts pamatojums, skatoties visu ierobežojumu kumulatīvo efektu, ir konstatējams necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes aizlieguma pārkāpums (konkrētajās lietās videonovērošana tika pavadīta vēl arī ar citiem apstākļiem – regulāru pilnu ķermeņa pārmeklēšanu, izolāciju, liegumu tikties ar ģimenes locekļiem un rokudzelžu izmantošanu) (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2015.gada 3.novembra spriedumu lietā Chyla pret Poliju, 2013.gada 30.janvāra spriedumu lietā PawelPawalk pret Poliju, 2012.gada 17.aprīļa spriedumus lietā Horych pret Poliju un Piezhowicz pret Poliju*).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa minētajās lietās norādījusi, ka dažādu speciālo drošības pasākumu (tostarp pastāvīgas videonovērošanas) piemērošanā būtiski ņemt vērā Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejas atzīto attiecībā par nepārtrauktu videonovērošanu ieslodzījuma vietu kamerās, kā arī Eiropas cietumu noteikumos noteikto. Proti, Eiropas Cilvēktiesību tiesa atsaukusies uz Spīdzināšanas novēršanas komitejas atzīto, ka videonovērošana ir pieļaujama un var tikt attaisnota drošības apsvērumu dēļ, kā arī īpašos gadījumos. Tomēr atbildīgajai institūcijai tad ir jānodrošina papildu garantijas, un kā iespējamās garantijas tiek norādītas regulāras videonovērošanas nepieciešamības pārbaudes.

Komiteja arī norādījusi, ka, ņemot vērā privātuma aizskāruma smagumu, nebūtu pieļaujama sistemātiska nepārtraukta novērošana, īpaši ņemot vērā ieslodzījuma ilgumu.

Tāpat arī Eiropas cietumu noteikumu 18.10.apakšpunkts paredz, ka visus ieslodzītos izmitina tādos apstākļos, kuros tiem noteikti vismazāk ierobežojošie drošības pasākumi, kas saderīgi ar risku, ka šie ieslodzītie varētu izbēgt vai nodarīt kaitējumu sev vai citiem.

Savukārt no šo noteikumu 53.punkta nosacījumiem izriet, ka speciālo drošības līdzekļu piemērošanai jābalstās uz individuālu novērtējumu un regulāru jautājuma pārskatīšanu (sk. *wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=955747 interneta vietnē https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d8d25*).

Nepārtraukta videonovērošana notiesāto personu dzīvojamajās kamerās nav tāda veida ierobežojums, kas ir nesaraujami saistīts ar pašu ieslodzījuma faktu kā tādu.

Videonovērošana ir speciāls drošības pasākums, līdz ar to dzīvojamo kameru videonovērošanas piemērošanai būtu jābūt tieši atrunātai tiesību normās, nepieciešamai leģitīma mērķa sasniegšanai un samērīgai.

Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 5.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka īslaicīgās aizturēšanas vietā tiek nodrošināta īslaicīgās aizturēšanas vietā esošo personu pastāvīga uzraudzība, novērošana un apsardzība.

Ar Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 2016.gada 28.aprīļa grozījumiem (2016.gada 28.aprīļa likums „Grozījumi Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā"), kas stājās spēkā 2016.gada 26.maijā, proti, pēc šajā lietā aplūkojamā laika perioda, likumdevējs ir konkretizējis noteikumus attiecībā par īslaicīgā aizturēšanas vietā ievietoto personu uzraudzību un novērošanu, papildinot likuma 2.pantu ar trešo daļu šādā redakcijā: „Īslaicīgās aizturēšanas vietā veic videonovērošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā".

2016.gada 28.aprīļa likuma anotācijā attiecībā par šāda drošības pasākuma piemērošanas mērķi un nepieciešamību, izvērtējot situāciju īslaicīgās aizturēšanas vietās kopumā, atzīts, ka

likuma 5.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto pienākumu veikt īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietoto personu pastāvīgu uzraudzību, novērošanu un apsardzību, nav iespējams, veicot to ar policijas darbinieku fizisku kontroli. Līdz ar to, videonovērošanas veikšana īslaicīgās aizturēšanas vietā ir vienīgais efektīvais līdzeklis, kas pilnīgi nodrošinātu īslaicīgās aizturēšanas vietās esošo personu drošību, maksimālu viņu uzvedības uzraudzību un iekšējās kārtības nodrošināšanu.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Valsts policijas noskaidrojusi, ka brīdinājuma zīme par video novērošanas veikšanu ir izvietota pirms ieejas Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā, tādējādi informējot īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietotās personas par videonovērošanu kamerās.

Vienlaikus no pārsūdzētā lēmuma satura un Valsts policijas pilnvarotās pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secina, ka videonovērošana netiek veikta sanitārā mezgla atrašanās vietā, tādējādi nodrošinot personas tiesības uz privātumu.

Tiesa ņem vērā arī Valsts policijas norādītos argumentus par nepārtrauktas videonovērošanas nepieciešamību ar atsauci uz statistikas datiem par iespējama kaitējuma nodarīšanu sev vai citai kamerā esošai personai, attiecībā par drošības apsvērumiem personām, kas atrodas Īslaicīgās aizturēšanas vietā.

Tiesa secina, ka strīdus laika periodos īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerās videonovērošana ir tika veikta nepārtraukti, neveicot individuālu izvērtējumu šādas nepārtrauktas novērošanas veikšanai. Vienlaikus tiesa konstatē, ka pieteicējs bija informēts par videonovērošanu kamerā, turklāt videonovērošana netiek veikta vietās, uz kurām attiecināma īpaši augsta privātuma aizsardzība, kas īslaicīgās aizturēšanas vietā ir sanitārais mezgls, kā arī pieteicēja uzturēšanās īslaicīgās aizturēšanas vietā nav bijusi ilgstoša.

Ievērojot minēto, tiesa nekonstatē Madonas policijas iecirkņa prettiesisku faktisko rīcību attiecībā pret pieteicēju daļā par nepārtrauktu videonovērošanu kamerā, kā arī nekonstatē pieteicēja tiesību uz privātumu aizskārumu. Proti, nav konstatējams Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā garantētais cilvēktiesību būtisks aizskārums.

[13] Pieteicējs norādījis, ka īslaicīgās aizturēšanas vietā kameras sanitārajā mezglā nav klozetpods, bet ir tikai stāvpods. Pieteicējam stāvpoda izmantošana bijusi apgrūtināta, jo pieteicējam ir problēmas ar kājām un viņš pārvietojas ar palīglīdzekļu (kruķu) palīdzību.

Eiropas cietumu noteikumu 19.3.apakšpunktā noteikts, ka ieslodzītajiem pastāvīgi ir jābūt pieejamām sanitārajām labierīcībām, kurās ievērotas higiēnas prasības un ieslodzīto tiesības uz privātumu.

Neviens normatīvais akts nenoteic, ka sanitārajās labierīcībās obligāti jābūt klozetpodam.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā katrs sanitārai mezgls ir aprīkots ar stāvpodu un norobežojošām konstrukcijām, kurām sānu sienu augstums ir 2 metri un durvju augstums 1,4 metri.

Savos paskaidrojumos pieteicējs norādīja, ka sanitārais mezgls no kameras dzīvojamās platības ir atdalīts, bet, lai būtu iespējams nokārtoties, ņemot vērā pieteicēja problēmas ar kājām, vajadzēja to darīt pie atvērtām sanitārā mezgla durvīm.

Minēto neērtību dēļ, pieteicējam radās problēmas ar vēdera izeju, kā rezultātā tika izsaukts Neatliekamā medicīniskā palīdzības ārsts, kurš konstatēja aizcietējumu un pieteicējs tika nogādāts uz medicīnas iestādi, kur viņam tika veikta „klizma".

Izvērtējot pieteicēja norādītos apstākļus, tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka 2016.gada 22.februārī pie pieteicēja uz Īslaicīgās aizturēšanas vietu izsaukta Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde, kurai pieteicējs sūdzējies par to, ka viņam neiziet vēders jau piecas dienas, jo nav piemērota poda. Ārsts diagnosticējis pieteicējam aizcietējumu, tomēr vienlaikus pieteicējam diagnosticēta jostas krustu daļas spondiloze. Turklāt Izrakstā no stacionārā/ambulatorā pacienta medicīniskās kartes ārsts norādījis, ka pieteicējs var atrasties izolatorā (*lietas 30.; 93.-94.lapa*).

No minētā tiesa secina, ka, lai arī pieteicējam tika diagnosticēts aizcietējums, patiesais pieteicēja sāpju iemesls bija jostas krustu daļas spondiloze. Turklāt sakarā ar minēto veselības traucējumu pieteicējam jau 2016.gada 19.februārī bija izsaukta neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde, un pēc medicīniskās palīdzības sniegšanas Madonas slimnīcā, pieteicējam izsniegts Izraksts no stacionārā/ambulatorā pacienta medicīniskās kartes, kurā ārsts norādījis, ka pieteicējs var turpināt atrasties policijas izolatorā (*lietas 29.lapa*).

Ņemot vērā, ka pieteicējam ir pārvietošanās grūtības un viņš pārvietojas tikai ar palīglīdzekļu palīdzību, tiesa atzīst, ka klozetpoda neesamība varēja radīt pieteicējam neērtības, apmeklējot tualeti, tomēr tas neliecina par Madonas policijas iecirkņa pieļautu cilvēktiesību pārkāpumu attiecībā pret pieteicēju.

Ņemot vērā pieteicēja īslaicīgo uzturēšanos konkrētajā Īslaicīgās aizturēšanas vietā, tiesa atzīst, ka konkrēta poda veida neesība kameras sanitārajā mezglā nav uzskatāma par tādām neērtībām, kas pieteicējam varētu radīt ciešanas vai ka šāda tipa tualetes poda izmantošana pieteicējam radītu nesamērīgus ierobežojumus. Turklāt no lietā esošajiem medicīniskajiem dokumentiem tiesa nekonstatē konkrēta veida poda neesamības saistību ar pieteicējam diagnosticētajiem veselības traucējumiem.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka lietā nav strīda, ka kameras sanitārais mezgls bija atbilstoši aprīkots un pietiekami norobežotas no pārējās kameras telpas, un pieteicējam tas bija pastāvīgi pieejamas.

Tiesa ņem vērā faktu, ka pieteicējam ir pārvietošanās grūtības un viņš pārvietojas tikai ar palīglīdzekļu palīdzību, tomēr izvērtējot lietas apstākļus, tiesa faktu, ka kameras sanitārajā mezglā nav klozetpoda, bet ir stāvpods, nevērtē kā būtisku cilvēktiesību pārkāpumu.

Ievērojot minēto, tiesa nekonstatē Madonas policijas iecirkņa prettiesisku faktisko rīcību attiecībā pret pieteicēju daļā par konkrēta veida poda neesību kameras sanitārajā mezglā.

[14] Pieteicējs norādījis, ka ievietojot pieteicēju kamerā, tika atsavināti medikamenti, kaut gan pieteicējs ir cukura diabēta slimnieks un viņam bija ārsta izziņa, ka medikamentus pieteicējs drīkst glabāt pie sevis.

Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 3.panta septītā daļa noteic, ka pirms ievietošanas kamerā aizturēto iztaujā par veselības stāvokli un lūdz informēt par tādu slimību esamību, kuru dēļ var tikt apdraudēta paša aizturētā dzīvība vai kuras var būt bīstamas citām personām, vai kuru dēļ jānodrošina īpaši pasākumi aizturētajam. Aizturētā sūdzības par veselības stāvokli fiksē atsevišķā žurnālā.

Minētā likuma 5.panta otrā daļa noteic, ka īslaicīgās aizturēšanas vietā ir aizliegts ienest un lietot zāles (izņemot medikamentus, ko noteikusi ārstniecības persona).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 11.aprīļa noteikumu Nr.289 „Noteikumi par īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā glabāšanai atļauto priekšmetu sarakstu" 3.punktu atsevišķos gadījumos ar ārstniecības personas atļauju personai atļauts glabāt noteiktu medikamentu devu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka īslaicīgās aizturēšanas vietās ir noteikta stingra kārtība attiecībā uz ienesamajiem priekšmetiem un vielām, kas ietekmē arī aizturētā iespējas pēc savas gribas īslaicīgās aizturēšanas vietā ienest un lietot zāles. Proti, īslaicīgās aizturēšanas vietā ir atļauts ienest un lietot tikai tos medikamentus, ko noteikusi ārstniecības persona. Savukārt kamerā medikamentus var glabāt tikai atsevišķos gadījumos, ar ārstniecības personas atļauju, un tikai noteiktu medikamentu devu.

Tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka pieteicējam, ierodoties Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā, līdzi bija medikamenti, kas bija ievietoti neliela izmēra maisiņā. Pieteicējs norādīja, ka medikamentus viņam izrakstījis ārsts un izsniedzis atļauju glabāt medikamentus kamerā. Vienlaikus pieteicējs paskaidroja, ka viņa rīcībā šāda izziņa ir bijusi, tomēr tā neatradās kopā ar medikamentiem minētajā maisiņā, kā arī pieteicējs tādu Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietas atbildīgajai amatpersonai vai dežurantam nav uzrādījis.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka medikamenti pieteicējam tika atsavināti, jo pie tiem neatradās ārsta izziņa par nepieciešamību glabāt medikamentus pie pieteicēja kamerā, kā arī pieteicējs šādu izziņu neiesniedza.

Vienlaikus no lietas materiāliem (*lietas 52.lapa*) tiesa konstatē, ka Rīgas Centrālcietuma ambulatorās medicīnas daļas izziņā norādīts, ka 2016.gada aprīlī un 17.februārī Madonas policijas iecirknim tika nosūtīti pieteicēja apliecinošie dokumenti ar atļauju glabāt pie sevis cukura diabēta un arteriālās hipertenzijas ārstēšanai nepieciešamos medikamentus (Metfogamma, Gliklazide, Salazopyrin, Amlessa).

Tiesa konstatē, ka 2016.gada 17.februārī un 6.aprīlī pieteicējam Madonas policijas iecirknī veikta pārmeklēšana un pie viņa atrasto mantu un viņa apģērba pārbaude, par ko sastādīts Pārmeklēšanas akts (lietas 21.; 150.-151.lapa lapa). Pārmeklēšanas aktos citastarp norādīts, ka starp pieteicēja mantām atrodas melna soma ar dokumentiem. Pārbaudē atsavināti tostarp arī medikamenti. Attiecībā uz sūdzībām par veselības stāvokli norādīts, ka pieteicējam ir cukura diabēts, sirds aritmija, labās kājas potītes mežģījums, nepieciešams regulāri lietot medikamentus.

Madonas policijas iecirkņa kārtībnieks savā ziņojumā (*lietas 125.lapa*) norādījis, ka pieteicēja mantās tika konstatēti medikamenti, bez receptēm, bet uz tiem bija norādīta to lietošanas kārtība. Tā kā medikamentiem nebija recepšu, tie netika doti pieteicējam glabāšanai kamerā, bet katru dienu, vedot uz pastaigu, tika izsniegta nepieciešamā dienas deva.

Tiesa secina, ka iespējamas komunikācijas kļūdas vai kādu citu tehnisku iemeslu dēļ Madonas policijas iecirknī nav saņemta Rīgas Centrālcietuma sūtītā ārstniecības personas atļauja pieteicējam glabāt medikamentus pie sevis. Tādējādi Madonas policijas iecirknī nebija zināms par pieteicējam izsniegtu ārstniecības personas atļauju glabāt medikamentus kamerā, kā arī pieteicējs pats šādu atļauju nevarēja uzrādīt.

Tomēr izvērtējot lietas apstākļus, tiesa nekonstatē minētās kļūdas būtisku ietekmi attiecībā uz pieteicēju. Tiesa nekonstatē, ka attiecīgajos laika periodos pieteicējam būtiski būtu pasliktinājies veselības stāvoklis tā iemesla dēļ, ka viņam kamerā glabāšanā nebija nepieciešamo medikamentu. Uz šādiem faktiem nav norādījis arī pieteicējs. Savukārt no lietā esošajiem ārstniecības personu ierakstiem pieteicēja medicīnas dokumentācijā un izsniegtajiem izrakstiem konstatējams, ka pieteicējam bija saasinājusies mugurkaula jostas daļas un kakla daļas spondiloze, kā arī diagnosticētas cita veida veselības stāvokļa problēmas, kas nav saistītas ar pieteicējam kamerā glabāšanai atļauto medikamentu lietošanu vai nelietošanu. Vienlaikus pieteicējs nav arī norādījis, ka medikamenti viņam būtu izsniegti nesavlaicīgi vai nepiemērotā devā.

Vienlaikus tiesa ņem vērā pārsūdzētajā lēmumā norādītos argumentus par drošības apsvērumiem kamerās sakarā ar iespējamu medikamentu pārdozēšanu. Tādējādi, ja pieteicējs kopā ar medikamentiem nevarēja uzrādīt ārsta atļauju glabāt medikamentus kamerā, tiesa atzīst, ka policijas darbiniekam bija pamats tos pieteicējam atsavināt.

Ievērojot minēto, tiesa nekonstatē Madonas policijas iecirkņa prettiesisku faktisko rīcību attiecībā pret pieteicēju daļā par medikamentu atsavināšanu un neļaušanu glabāt pie pieteicēja kamerā.

[15] Pieteicēja norāda, ka viņam netika nodrošināta diēta, atbilstoši cukura diabēta slimnieka vajadzībām, kā arī silts ēdiens tika pasniegts tikai vienu reizi dienā, bet ūdens tika dots

tikai vienu reizi dienā.

[15.1] Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka pienākums nodrošināt ieslodzītā veselību un labklājību ietver arī pienākumu nodrošināt ieslodzītajam pienācīgu uzturu (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 4.maija sprieduma lietā „Kadiķis pret Latviju" 55.punkts, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 15.jūnija sprieduma lietā „Moisejevs pret Latviju" 78.punkts*).

Eiropas cietumu noteikumu 22.punkts noteic, ka ieslodzītajiem jānodrošina enerģētiski pietiekams uzturs, ievērojot viņu vecumu, veselību, fizisko stāvokli, reliģiju, kultūru un veicamā darba raksturu.

Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7.panta 2.punkts noteic, ka aizturētais trīs reizes dienā saņem ēdienu (no tām vienu reizi – siltu), kā arī jebkurā laikā – dzeramo ūdeni.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka ieslodzītajam ir jānodrošina trīs ēdienreizes dienā un no tām tikai vienu reizi – siltais ēdiens, bet ūdenim jābūt pieejamam jebkurā laikā.

No pieteicēja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secina, ka Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā pieteicējam bija nodrošinātas trīs ēdienreizes, no kurām vienu reizi siltais ēdiens.

Minēto apliecina arī lietā esošais līgums Nr.328, kas noslēgts ar Madonas L.Bogatirjovas individuālo uzņēmumu par sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietās atrodošajām personām (*lietas 101.-107.lapa*).

[15.2] Savukārt no Rīgas Centrālcietuma Ambulatorā medicīnas daļas 2017.gada 7.marta izziņas (*lietas 52.lapa*) konstatē, ka pieteicējam nav vajadzīga speciāli sagatavota pārtika, bet saistībā ar cukura diabētu, pieteicējs regulāri saņem 9.uztura normu (speciāli paredzētu cukura diabēta slimniekiem).

Arī no lietā esošā 2016.gada 15.februāra Izraksta no stacionāra/ambulatora pacienta medicīniskās kartes, kas izsniegts pieteicējam uz rokas regulārai medikamentu lietošanai (*lietas 27.-28.lapa*), izriet, ka pieteicējam nepieciešama uztura norma, kas speciāli piemērota cukura diabēta slimniekam.

No pieteicēja 2016.gada 18.februāra iesnieguma Madonas policijas iecirkņa priekšniekam nav secināms lūgums pēc speciāla uztura.

Saskaņā ar Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7.panta 1.punktu aizturētā uztura, mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļu nodrošinājuma normas nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2006.gada 10.janvāra noteikumu Nr.38 „Noteikumi par īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietoto personu uztura, mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļu nodrošinājuma normām" 3.pielikuma pirmajā piezīmē noteikts, ka personām, kuras slimo ar cukura diabētu, kviešu maizes devu var aizstāt ar rudzu maizi, cukuru – ar cukura aizvietotājiem, makaronu izstrādājumus un divas trešdaļas no kartupeļu dienas uztura normas – ar 80 gramiem putraimu (auzu, grikju, grūbu, miežu) vai 600 gramiem dārzeņu.

Madonas policijas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieka p.i. 2017.gada 3.marta vēstulē Nr.20/17-4-9352 (*lietas 49.-50.lapa*) sniegta informācija, ka līdz 2016.gada 12.aprīlim nebija informācijas par to, ka pieteicējam būtu nepieciešama speciāla pārtika, bet pēc iesnieguma saņemšanas speciālā pārtika pieteicējam kā personai, kas slimo ar cukura diabētu, tika nodrošināta.

No minētā tiesa secina, ka tas, ka par speciāla uztura trūkumu pieteicējs Valsts policijai pārmetis tikai pēc gada, turklāt pats savlaicīgi nebija informējis Madonas policijas iecirkni par šāda uztura nepieciešamību, liecina, ka speciālā uztura neesību pieteicējs nav novērtējis kā būtisku trūkumu, kurš radījis viņam pārmērīgas ciešanas vai būtiski ietekmējis viņa veselības stāvokli. Minēto faktu apliecina arī lietā esošā pieteicēja medicīniskā dokumentācija, no kuras neizriet, ka attiecīgajos laika periodos konstatētās pieteicēja veselības problēmas būtu radušās neatbilstošu uztura normu rezultātā.

No minētā tiesa secina, ka vienīgais iemesls, kādēļ pieteicējs nevēlējās informēt Madonas policijas iecirkni par speciāla uztura nepieciešamību jau strīdus periodā, bija tas, ka pieteicējam nebija tik nozīmīgi saņemt uzturu, cik vēlāk saņemt atlīdzību par morālo kaitējumu saistībā ar tā neizsniegšanu.

Tādējādi tiesa arī šajā daļā nesaskata būtisku pieteicēja tiesību aizskārumu un līdz ar to arī šajā daļā nav konstatējama prettiesiska Madonas policijas iecirkņa faktiskā rīcība attiecībā pret pieteicēju.

[15.3] Tiesas sēdē pieteicējs norādīja, ka viņam Madonas policijas iecirknī ūdens tika izsniegts tikai vienu reizi dienā, tādējādi pieteicējs uzskata, ka ūdens nebija pieejams jebkurā laikā.

Tiesas sēdē pieteicējs nevarēja detalizētāk paskaidrot, cik daudz ūdens tika izsniegts vienu reizi dienā, proti, vai tā bija glāze ūdens, vai arī lielāks trauks ar dzeramo ūdeni, kurš bija pieejams visas dienas garumā. Turklāt pieteicēja nevarēja paskaidrot, kurā laikā ūdens tika izsniegts, proti, vai no rīta, vai kopā ar kādu no ēdienreizēm.

Vienlaikus no lietas materiālos esošā līguma Nr.328, kas noslēgts ar Madonas /nosaukums/ individuālo uzņēmumu par sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietās atrodošajām personām (*lietas 101.-107.lapa*) tiesa konstatē, ka ēdienreizēs tika piegādāti gan pārtikas produkti, gan dzērienu, kas sadalīti porcijās un iesaiņoti slēgtos vienreizējās lietošanas traukos.

Ievērojot minēto, kā arī faktu, ka šādu pretenziju pieteicēja nebija izteicis ne atrodoties Madonas policijas iecirknī, ne savā sūdzībā Valsts policijai, tiesa kritiski vērtē minētās pretenzijas pamatotību. Līdz ar to arī šajā daļā tiesa nekonstatē prettiesisku Madonas policijas iecirkņa faktisko rīcību.

[15.4] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa nekonstatē Madonas policijas iecirkņa prettiesisku faktisko rīcību attiecībā pret pieteicēju daļā par speciālas dietas nenodrošināšanu, atbilstoši cukura diabēta slimnieka vajadzībām, silta ēdiena pasniegšanu tikai vienu reizi dienā, un ūdens nepieejamību jebkurā laikā.

[16] Pieteicējs norāda, ka pieteicējam netika izsniegta gultas veļa, bet matracis, sega un spilvens bija sliktā stāvoklī un slikti smakoja.

[16.1] Aizturēto turēšanas kārtības likuma 7.panta ceturtā daļa noteic, ka katram aizturētajam nodrošina atsevišķu guļamvietu un gultas piederumus (matraci un segu).

Aizturēto turēšanas kārtības likumā nav noteikts, ka īslaicīgā aizturēšanas vietā ievietotās personas būtu nodrošināmas ar citiem gultas piederumiem, tostarp spilvenu un gultas veļu.

Lietā nav strīda par to, ka lietā aplūkojamajos laika posmos īslaicīgā aizturēšanas vietā pieteicējam tika nodrošināta guļamvieta un gultas piederumi Aizturēto turēšanas kārtības likuma 7.panta ceturtajā daļā noteiktajā apjomā, matracis, matracis un sega.

Līdz ar to tiesa secina, ka Valsts policija ir izpildījusi normatīvajos aktos noteiktās minimālās prasības par gultas piederumu nodrošināšanu atbilstoši Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 4.panta trešajā daļā un Aizturēto turēšanas kārtības likuma 7.panta ceturtajā daļā noteiktajam.

[16.2] Eiropas cietumu noteikumu 18.[1]punktā noteikts, ka apstākļi ieslodzītajiem paredzētajās telpās, un jo īpaši guļamtelpās, ir tādi, kas neaizskar cilvēka cieņu un, cik vien iespējams, nav pretrunā ar ieslodzīto tiesībām uz privāto dzīvi, kā arī atbilst veselības un higiēnas prasībām, jo klimatiskajiem apstākļiem, un jo īpaši platībai, gaisa kubatūrai, apgaismojumam un ventilācijai šajās telpās tiek pievērsts pietiekami daudz uzmanības.

Eiropas cietumu noteikumu komentāru 21.punkta paskaidrojumā norādīts, ka Eiropas cietumu noteikumos minētie „gultas piederumi" ir arī gultas rāmis, matracis un gultas veļa, ko izsniedz katram ieslodzītajam (sk. *http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/E%20commentary%20to%20the%20EPR.pdf,http://vvc.gov.lv/image/catalog/dokumenti/On_the_European_Prison_Rules.doc*).

Šādā apjomā gultas piederumi ir nodrošināmi gan izmeklēšanas cietumos ievietotajām apcietinātajām personām, gan arī notiesātajiem cietumos (Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1022 „Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām", kas izdoti pamatojoties uz Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19.panta pirmo daļu un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 77.panta septīto daļu, 8.punkts un 5.pielikums).

Kā to pareizi norāda Valsts policija, Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7.panta ceturtās daļas 2.punkts neparedz, ka īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietotās personas būtu nodrošināmas ar cita starpā ar spilvendrānu un palagu.

Samazinātais nodrošināto sadzīves apstākļu garantiju apmērs tiesas ieskatā tiešā veidā saistīts ar to, ka īslaicīgās aizturēšanas vietām ir atšķirīgi mērķi un funkcijas no apcietinājuma vietām un brīvības atņemšanas iestādēm, kā arī to, ka īslaicīgās aizturēšanas vietās personas galvenokārt tiek turētas īsāku laiku. Lai spilvendrānas un palagu neizsniegšanu pašu par sevi tādējādi uzskatītu par ilgstošu pieteicēja tiesību aizskārumu, tiesas ieskatā minētajai iestādes bezdarbībai, ievērojot tās ilgumu, attiecībā uz pieteicēju jāsasniedz minimālā bardzības pakāpe, proti, neizsniegšanas faktam jāveido patstāvīgu Konvencijas 3.panta pārkāpumu.

Ievērojot, ka lietā nav strīda par spilvendrānas un divu palagu neizsniegšanu pieteicējam, turpmāk noskaidrojams, vai minēto gultas veļas priekšmetu neizsniegšanas ilglaicīgums vai tās kopsakars ar citiem turēšanas apstākļiem novedis pie neatbilstošiem higiēnas apstākļiem pieteicējam, kuri sasnieguši tādu līmeni, lai būtu pamats konstatēt Valsts policijas necilvēcīgu vai pazemojošu apiešanos.

Vērtējot, vai spilvendrānas un divu palagu neizsniegšana attiecībā uz pieteicēju sasniegusi minimālās bardzības apiešanās līmeni, tiesa nozīmi piešķir šādiem argumentiem.

Pirmkārt, no Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 1.panta otrās daļas cita starpā izriet, ka meklēšanā esošās apcietinātās personas un ar brīvības atņemšanu notiesātās personas pēc aizturēšanas var ievietot īslaicīgās aizturēšanas vietā līdz to pārvietošanai uz izmeklēšanas cietumu vai brīvības atņemšanas iestādi, bet ne ilgāk par septiņām darba dienām. No minētās tiesību normas tiesa secina, ka vismaz septiņas darba dienas likumdevējs uzskatījis par adekvātu laika posmu, kurā iespējams īslaicīgās aizturēšanas vietā turēt notiesātās personas atbilstoši sadzīves apstākļiem, kuri paredzēti Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā, lai tas nepārkāptu Konvencijas 3.pantu.

Līdz ar to septiņas dienas, kuras pieteicējs pavadījis īslaicīgās aizturēšanas vietā kopumā novērtējams kā saprātīgs laikaposms, uz kuru iespējams attiecināt Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma sadzīves apstākļus regulējošās tiesību normas.

Otrkārt, pieteicējs nav norādījis uz konkrētām gultas veļas priekšmetu neizsniegšanas negatīvām fiziskām sekām. No lietas materiāliem nav secināms, ka pieteicēja veselībai būtu nodarīts kaitējums, kā arī nav secināms, ka pieteicējs gultas veļas trūkumu būtu izjutis īpaši (piem., saistībā ar vecumu vai veselības stāvokli).

Ar Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 2016.gada 28.aprīļa grozījumiem (2016.gada 28.aprīļa likums „Grozījumi Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā), kas stājās spēkā 2016.gada 26.maijā, proti, pēc šajā lietā pārbaudāmā laika periodiem, attiecībā par meklēšanā esošām apcietinātām personām un personām, kuras notiesātas ar brīvības atņemšanu, pēc to aizturēšanas likumdevējs ir noteicis termiņu šādu personu ievietošanas ilgumam īslaicīgā aizturēšanas vietās – septiņas darba dienas.

Kaut arī minēto termiņu likumdevējs nav attiecinājis uz tām apcietinātajām personām, kuras procesuālo darbību veikšanai tiek pārvietotas uz īslaicīgās aizturēšanas vietām, tiesas

ieskatā šāds termiņš, kā maksimāli pieļaujamais termiņš, pēc analoģijas būtu attiecināms arī uz pēdējām minētajām.

Tādējādi personas tiesību ierobežojumi atbilstoši Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma normām, kuru ilgums nepārsniedz likumdevēja noteiktās septiņas darba dienas, tiesas ieskatā ir atzīstami par tādiem, kas ir samērīgi, un paši par sevi nerada būtisku cilvēktiesību aizskārumu.

Izskatāmajā gadījumā pieteicējs abos lietā izvērtējamajos laika periodos īslaicīgā aizturēšanas vietā ir uzturējies septiņas ar pusi kalendārās dienas. Proti, pieteicējs īslaicīgās aizturēšanas vietā ir uzturējies un attiecīgi ieslodzījuma vietā noteiktais tiesību apjoms attiecībā par individuālo gultas piederumu nodrošinājumu ir bijis samazinātu laika posmu, kas nepārsniedz tiesību normās noteikto pieļaujamo termiņu.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka attiecībā par gultas veļas nodrošinājumu pieteicējam nav konstatējams būtisks cilvēktiesību aizskārumu.

[16.3] Attiecībā par gultas piederumu – matrača, segas, spilvena smakošanu, Valsts policija pārsūdzētajā lēmumā ir norādījusi, ka visi minētie gultas piederumi pēc katras personas lietošanas tiek nodoti ķīmiskajā tīrīšanā un pakļauti dezinfekcijai.

Eiropas Cietumu noteikumu 21.punktā noteikts, ka katram ieslodzītajam iekārto atsevišķu gultasvietu un izsniedz piemērotus individuālus gultas piederumus, kas tiek turēti labā kārtībā un mainīti pietiekami bieži, lai nodrošinātu to tīrību.

Higiēnas prasības īslaicīgās aizturēšanas vietā, pamatojoties uz Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 2.panta ceturto daļu, ir noteiktas ar Ministru kabineta 2016.gada 16.novembra noteikumiem Nr.726 „Higiēnas prasības īslaicīgās aizturēšanas vietā" (turpmāk – Noteikumi Nr.726).

Noteikumu Nr.726 15.punktā noteikts, ka gultas piederumu – matraču (vai matraču pārvalku) un segu – ķīmisko tīrīšanu vai mazgāšanu, vai dezinficēšanu veic atbilstoši nepieciešamībai, bet ne retāk kā pēc katras aizturētā atbrīvošanas no īslaicīgās aizturēšanas vietas.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā lietotie gultas piederumi regulāri tiek mazgāti un ķīmiski tīrīti: gultasveļa tiek mazgāta, dezinficēta un izgludināta; spilveni un matrači tiek ķīmiski tīrīti un dezinficēti.

Minēto apliecina 2015.gada 21.decembra iepirkuma līgums „Par veļas mazgāšanas un ķīmiskās tīrīšanas pakalpojumu nodrošināšanu Valsts policijas vajadzībām" (*lietas 110.-114.lapa*). Turklāt no lietā iesniegtajiem 2016.gada 17.februāra, 5.aprīļa, 15.aprīļa un 22.aprīļa pieņemšanas-nodošanas aktiem (*lietas 115.-118.lapa*) tiesa secina, ka Valsts policijas nolīgtais veļas mazgāšanas un ķīmiskās tīrīšanas pakalpojums Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā tiek regulāri sniegts.

Ievērojot minēto, tiesai nav pamata apšaubīt Valsts policijas apgalvojumu, ka īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietotajām personām tiek nodrošināti higiēnas prasībām atbilstoši gultas piederumi. Apstāklis, ka pieteicējs, saņemot gultas piederumus, nav iebildis par to kvalitāti vai tīrību, bet savus iebildumus ir izteicis tikai tad, kad šī fakta pārbaude objektīvi vairs nav iesējama, dod pamatu apšaubīt pieteicēja iebildumu pamatotību.

[16.4] Lietas izskatīšanas gaitā neapstiprinājās pieteicēja pārmetumi Valsts policijai par saņemto spilvenu, matraci un segu netīrību, tādēļ tiesa secina, ka minētie priekšmeti bija higiēnas prasībām atbilstoši, turklāt pieteicējs īslaicīgās aizturēšanas vietā uzturējās salīdzinoši neilgu laiku, līdz ar to palagu un spilvendrānas neizsniegšana uz salīdzinoši neilgo laiku kopumā nevarēja radīt pieteicējam izteikti negatīvu higiēnas vidi.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā nav gūstams apstiprinājums pieteicēja iebildumiem par Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā pieteicējam izsniegto gultas piederumu neatbilstību higiēnas prasībām.

[17] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējam, laika posmā no 2016.gada 17.februāra plkst.23.35 līdz 2016.gada 25.februārim plkst.7.30 un no 2016.gada 6.aprīļa plkst.23.45 līdz 2016.gada 14.aprīlim plkst.8.10 atrodoties Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā, viņa norādītie sadzīves apstākļi tika nodrošināti atbilstoši Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma prasībām.

Kā atzīts tiesu praksē, apstāklis, ka personas tiesību ierobežojums izriet no tiesību normas, pats par sevi nepierāda, ka šis ierobežojums ir nebūtisks (sk. *Augstākās tiesas 2011.gada 18.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-0347/2011 9.punktu*).

Iestādes rīcības formāla atbilstība tiesību normu prasībām pati par sevi neizslēdz iespēju, ka ir noticis cilvēktiesību pārkāpums.

Taču izskatāmajā gadījumā, pamatojoties uz tiesas iepriekš norādītajiem apsvērumiem, kā arī ņemot vērā, ka pieteicēja uzturēšanās posmi Madonas policijas iecirkņa Īslaicīgās aizturēšanas vietā un šajā laikā uz pieteicēju attiecināmie Apcietināto personu turēšanas kārtības likumā noteiktie tiesību ierobežojumi ir bijuši relatīvi īslaicīgi, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējams būtisks cilvēktiesību pārkāpums.

[18] Pieteicējs lūdzis atlīdzināt viņam nodarīto kaitējumu 7000 *euro*, kas nodarīts ar Valsts policijas Madonas policijas iecirkņa faktisko rīcību

Administratīvā procesa likuma 92.pantā noteikts, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

No minētās tiesību normas izriet privātpersonas tiesības prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas radīti ar prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesiskas faktiskās rīcības rezultātā, un līdz ar to šāds prasījums ir neatraujami saistīts ar prasījumu par administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Ņemot vērā, ka lietā nav konstatējums zaudējumu atlīdzināšanas prasījuma tiesiskais pamats, proti, nav konstatējama Valsts policijas Madonas policijas iecirkņa prettiesiska faktiskā rīcība, tad tiesa nekonstatē priekšnoteikumus pieteicēja prasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošanai. Tādējādi pieteicēja pieteikums par morālā kaitējuma 7000 *euro* apmērā atlīdzināšanu ir noraidāms.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251., 289.–291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda:**

**noraidīt** /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I.Petrovska